

REPORTS SPRAWOZDANIA

10.24425/rhpp.2025.156207

Interdyscyplinarna konferencja naukowa „Miasto starsze niż prasa (II)”, Zielona Góra, 11–13 września 2024 roku

A report on the Interdisciplinary Conference “A City Older than the Press (II)” (11–13 September 2024, Zielona Góra)

W dniach 11–13 września 2024 roku w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze miała miejsce ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa „Miasto starsze niż prasa (II)”, zorganizowana przez WiMBP im. C. Norwida we współpracy z Katedrą Wiedzy o Mediach Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Komisją Prasoznawczą PAN, Oddział w Krakowie oraz Zakładem Dziennikarstwa i Nauk o Mediach Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Celem tej cyklicznej już konferencji — podobnie jak w przypadku pierwszej edycji, która odbyła się w dniach 2–4 października 2023 roku — była analiza stanu i kierunków badań nad współczesną prasą oraz w szerszym zakresie prezentacja obszarów badawczych współczesnych medioznawców. Tegoroczne obrady zmierzały do uzupełnienia, pogłębienia i oceny aktualnego stanu badań nad prasą regionalną, nie tylko w kontekście Zielonej Góry i Ziemi Zachodnich, lecz również w szerszym ogólnopolskim kontekście.

W konferencji wzięły udział 64 osoby, w tym 23 prelegentów. Obrady zostały podzielone na kilka sesji, każdą kończyła dyskusja dotycząca poszczególnych wystąpień.

11 września 2024 roku

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał Dyrektor WiMBP im. Cypriana Norwida dr Andrzej Buck wraz z prof. dr hab. Grażyną Wroną z Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, przewodniczącą Komisji Prasoznawczej PAN, Oddział w Krakowie. Towarzyszył im aktor Marcin Wiśniewski, który co roku z niesłabnącym powodzeniem wciela się w postać Bachusa. Jego udział w inauguracji był tym bardziej uzasadniony, że w tym roku naukowe obrady zbiegły się w czasie z największą w regionie „ludyczną” imprezą, czyli corocznym Winobranieniem.

Wykład inauguracyjny, zatytułowany *Kompetencje cyfrowe i edukacja medialna 4.0. Nowe wyzwania cywilizacyjne i perspektywy badawcze w erze algorytmów i sztucznej inteligencji*, poprowadziła prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska z UKEN w Krakowie, filmoznawczyni, kulturoznawczyni i medioznawczyni, specjalizująca się również w psychologii mediów, zwłaszcza pod kątem dzieci i młodzieży. Autorka wystąpienia w dwóch perspektywach: funkcjonalno-relacyjnej i neurokognitywno-rozwojowej, wskazała na kluczową rolę, jaką tytułowe kompetencje odgrywają wobec gwałtownie postępujących zmian we współczesnej cywilizacji medialnej. Funkcjonowanie w erze tzw. czwartej rewolucji przemysłowej idzie w parze z rewolucją cyfrową w obszarze metod i technik nauczania, co wymaga kształcenia ustawicznego nauczycieli, pedagogów oraz pracowników instytucji kultury w zakresie nowoczesnych technologii i specjalistycznych kompetencji 4.0.

Po tym otwierającym konferencję wystąpieniu dr hab. Katarzyna Gajlewicz-Korab, prof. UW, zaprezentowała referat pt. *Transformacja polskich mediów publicznych w erze platform. Analiza możliwości i wyzwań regulacyjnych w kontekście adaptacji do nowej rzeczywistości społeczno-technologicznej*, przygotowany wraz z dr. Filipem Świtkowskim. Badacze, reprezentujący Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, przybliżyli założenia międzynarodowego projektu „Public Service Media in the Age of Platforms”, którego są uczestnikami. Celem tego przedsięwzięcia jest sprawdzenie, jak media publiczne, organy regulacyjne oraz decydenci dostosowują się do wyzwań, jakie niosą ze sobą daleko idące zmiany w przestrzeni medialnej, zdominowanej przez globalne korporacje technologiczne, takie jak Netflix, Google, Apple czy Amazon. Z tego względu autorzy wystąpienia wskazali także na priorytety, które należy ująć w ramach nowej strategii rozwoju krajowych mediów publicznych, tak aby były one w stanie dotrzeć ze swoją misją do jak najszerszego grona odbiorców.

Główne bohaterki polskich seriali Netflix (2018–2023) w kontekście kultury konwergencji i przenikania do świata pozaekranowego znalazły się w centrum zainteresowania mgr Agaty Chrobot, studentki Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Wykorzystując różnorodne metody badawcze, prelegentka przedstawiła typy wspomnianych w tytule postaci kobiecych — zawsze nie-

przeciętnych i mocno zarysowanych. Następnie ukazała przykłady ich wpływu na rzeczywistość (m.in. na biznes, modę, a nawet turystykę), by tym samym pomóc w lepszym zrozumieniu roli, jaką odgrywają one w procesie konwergencji mediów, wpływając na kształtowanie kulturowej świadomości i identyfikacji widzów.

Ostatni w tej sesji temat, *Zjawisko produsera na przykładzie contentu „Wierszy Mateusza Morawieckiego pisanych w Excelu”*, zaprezentował dr Janusz Łastowiecki z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Odwołał się do facebookowego profilu, zawierającego teksty przemówień polityka, satyrycznie przetworzone w formie „poezji” zapisanej w excelowskiej tabeli. Ten internetowy content (autorstwa użytkownika podpisującego się pseudonimem Adam Wrotz) stał się samodzielnym tworem, który zainspirował z kolei innych twórców. Na wskazanym przykładzie prelegent pochylił się nad zjawiskiem produsera, charakterystycznym dla rozwoju treści w mediach społecznościowych.

Drugi blok tematyczny rozpoczęło wystąpienie dr Bożeny Jaskowskiej z UKEN w Krakowie, zgodnie z tytułem dotyczące *Wizerunku cyklistki na łamach pierwszych polskich czasopism rowerowych z XIX wieku: „Cyklista” i „Kolo”*. W oparciu o zawartość tych periodyków, z których pierwszy wydawano w Warszawie, a drugi we Lwowie (obydwa w latach 1895–1898), autorka referatu podjęła próbę analizy zmian, które w kontekście emancypacji kobiet przyniosło wynalezienie roweru oraz jego popularyzacja u schyłku XIX wieku. Wymienione czasopisma odegrały istotną rolę w promowaniu aktywności sportowej wśród kobiet, choć zazwyczaj czyniły to według zasad, które ustalał zdominowany przez mężczyzn świat cyklizmu. Z tego względu często utrwały głęboko zakorzenione stereotypy i konwenanse społeczne.

Z kolejnym referatem, zatytułowanym *Dziennikarze i wydawcy prasowi z ziem byłego zaboru pruskiego w Sejmie Ustawodawczym (1919–1922)*, wystąpiła prof. dr hab. Grażyna Wrona, bibliolog, prasoznawca i historyk prasy, reprezentująca UKEN w Krakowie. Autorka zwróciła uwagę na fakt, że w gronie posłów, którzy ostatecznie zasiedli w Sejmie Ustawodawczym (42 z Wielkiego Księstwa Poznańskiego, 5 z Górnego Śląska i 2 z Prus Królewskich), znalazło się aż 28 redaktorów, dziennikarzy i wydawców prasowych. Związki z redakcjami stanowiły siłę napędową do budowy tożsamości politycznej. Ludzie wywodzący się z tego środowiska stawali się wyrazicielami różnych nurtów i ugrupowań politycznych, które wprowadzali do publicystyki, a następnie do debaty parlamentarnej (tam temperatura stawała się niejednokrotnie bardzo wysoka).

Następne wystąpienie nosiło tytuł *„Rocznik Koszaliński”, peryferie i konstruowanie Pomorza Środkowego*, a jego autorem był dr hab. Krzysztof Wasilewski, prof. Politechniki Koszalińskiej. Prelegent przybliżył genezę i działalność tytułowego periodyku, który — wydawany nieprzerwanie od 1965 roku — stał się ważnym punktem odniesienia dla konstruowania tożsamości peryferyjnego regionu, położonego między Szczecinem a Gdańskiem, czyli dwoma prężnymi ośrodkami przemysłowymi. Zawartość artykułów publikowanych na łamach „Rocznika Koszalińskiego” kaže

bowiem sądzić, że regionalnej odrębności Pomorza Środkowego — obszaru de facto nieistniejącego na mapie — można poszukiwać właśnie w odniesieniu do jego peryferyjności, definiowanej zarówno w aspekcie czysto geograficznym, jak i ekonomicznym, kulturowym oraz instytucjonalnym.

Prasa kobieca w Polsce w latach 1989–2023. Najważniejsze tytuły i redaktorki naczelne oraz procesy zachodzące w obrębie segmentu prasowego to zagadnienie, nad którym pochyliła się autorka referatu wieńczącego tę sesję dr hab. Olga Dąbrowska-Cendrowska, prof. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Za ramę przeprowadzonych przez nią analiz posłużył stworzony przez prof. Ryszarda Filasa konstrukt fazy jako narzędzia służącego do opisu zmian, traktowanej jako całościowy zespół elementów systemu medialnego, tworzących swoistą konfigurację.

Ostatnią w tym dniu sesję otworzyła prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk, prasoznawca, bibliolog i medioznawca z UJK w Kielcach. Z perspektywy medioznawczej scharakteryzowała „*Post Scriptum*”. *Independent Magazine of Literature and Arts* (2019–) — niszowy kwartalnik dla inteligencji, wydawany od 2019 roku w Wielkiej Brytanii, redagowany przez polsko-brytyjski zespół publicystów i entuzjastów z Renatą Cygan, redaktorką naczelną, dyrektorką artystyczną i autorką wszystkich składów, na czele. Posługując się jakościową metodą analizy zawartości prasy, mikrobiografią prasową oraz wywiadami, badaczka omówiła poszczególne działy tego starannie edytowanego, bogato ilustrowanego czasopisma oraz poruszane na jego łamach zagadnienia obejmujące różne kręgi artystów, muzealników, historyków sztuki, ludzi z obszaru życia literackiego, filmowego, teatralnego, muzycznego, architektów, osób prowadzących galerie sztuki, świata mody.

Tematem kolejnego wystąpienia było *Czasopismo „Film” jako przykład prasy filmoznawczej*. Dr hab. Radosław Domke, prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego, prześledził historię tego magazynu od momentu ukazania się pierwszego numeru w roku 1946, zwracając przy tym uwagę na zmiany, które przez kolejne dekady zachodziły w strukturze i zawartości periodyku, łączącego wiedzę specjalistyczną z przystępną publicystyką. Za najważniejsze spośród nich uznał coraz wyższy poziom merytoryczny i językowy (obecny dzięki tekstom słynnych krytyków, jak Krzysztof Mętrak, Zygmunt Kałużyński czy Andrzej Werner), coraz mniejszą ilość propagandy (nie licząc anomalii w postaci stanu wojennego) oraz zwiększającą się liczbę odważnych obyczajowo zdjęć i fotosów (częściej też drukowanych w kolorze).

Następny prelegent, mgr inż. Emanuel Studnicki z UKEN w Krakowie, w referacie *Wino i winiarstwo w świetle lokalnej prasy Krakowa w latach 80. XX wieku* zaprezentował wyniki badań nad rekonstrukcją sfery tematycznej zawartości „*Dziennika Polskiego*”, „*Echa Krakowa*” i „*Gazety Krakowskiej*” w omawianym przedziale czasowym — okresie intensywnych przemian na polu społecznym, politycznym, ekonomicznym i kulturowym. Wykorzystując technikę ilościowej analizy korpusów tekstowych, wspomaganą automatycznymi technikami informatycznymi, badacz ukazał, jak o winie, krajach i regionach winiarskich, winiarniach oraz „ludziach

wina” pisano na łamach lokalnej prasy w schyłkowej dekadzie PRL-u. Dochodził do wniosku, że ówczesne dzienniki miały kreować obraz zgodny ze strategicznymi lub wizerunkowymi potrzebami władzy oraz jej oddziaływaniem na zjawiska kulturowe i społeczne.

W pokrewnym kręgu tematycznym mieściło się również wystąpienie, które zakończyło pierwszy dzień obrad, zatytułowane „*Czas Wina*” — *magazyn promujący kulturę wina*. Reprezentantka tej samej uczelni dr Sabina Kwiecień poddała analizie zawartość tytułowego miesięcznika, ukazującego się od 2001 roku w Krakowie (początkowo jako kwartalnik pod nazwą „Kwartalnik Winiarski. Magazyn Klubu Domu Wina”, a w później także jako dwumiesięcznik). Magazyn, wyróżniający się staranną szatą graficzną i wysokim poziomem edytorskim, publikuje m.in. recenzje win, wywiady z winiarzami, informacje o regionach winiarskich, reportaże podróżnicze, felietony, teksty dotyczące łączenia wina z jedzeniem. Potraktowany został z jednej strony jako reprezentatywny przykład pisma popularyzującego i promującego kulturę oraz geografii wina, z drugiej zaś narzędzia marketingowego marki, mającego umożliwić dotarcie do wyspecjalizowanej grupy odbiorców, budowanie wizerunku eksperta i promowanie produktów lub usług w kontekście wartościowych treści.

12 września 2024 roku

Drugi dzień obrad zaczął się wykładem wprowadzającym dr. hab. Wojciecha Browarnego, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, zatytułowanym *Anatomia nowoczesnego regionu. O związkach środowiska, kultury i pamięci*. Autor wystąpienia przedstawił definicję regionu kulturowo-środowiskowego, którą proponuje w swoich projektach i publikacjach naukowych (wśród których znajduje się książka *Anatomia nowoczesnego regionu. O związkach środowiska, kultury i pamięci*). Korzystając z takich perspektyw i kategorii badawczych, jak studia pozależnościowe, humanistyka środowiska, postnarodowość czy transgraniczność, skonfrontował ten model regionu z problemami pamięci, kultury i dziedzictwa Nadodrza oraz zmieniającą się tożsamością zbiorową jego mieszkanki i mieszkańców. Odwołał się w tym kontekście również do lokalnych źródeł prasowych, m.in. do cyklu Witolda Piwońskiego *Szkice łużyckie*, publikowanego na łamach „Słowa Żarskiego”.

Jako druga prelegentka wystąpiła dr hab. Aleksandra Lubczyńska, prof. UJK w Kielcach (bibliolog, prasoznawca, historyk). W referacie zatytułowanym „*Z Zielonogórskiej Kniei*”. *Biuletyn informacyjny PZŁ na tle współczesnej prasy łowieckiej* nakreśliła zarys historii czasopisma, wydawanego od 1986 roku, by następnie poświęcić uwagę jakościowej analizie jego zawartości, na którą składają się informacje i artykuły dotyczące hodowli i ochrony zwierzyny łownej, gospodarki łowieckiej, przepisów prawnych, kierunku rozwoju lokalnego łowiectwa, walorów przyrodni-

czych regionu, a także wkładu myśliwych w działania na rzecz ochrony środowiska. Autorka podkreśliła przy tym wartość biuletynu jako orędownika etyki i tradycji łowieckiej.

Zwieńczeniem tej części obrad był panel dyskusyjny z udziałem przedstawicieli krajowych ośrodków badawczych: prof. dr hab. Jolanty Chwastyk-Kowalczyk z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab. Olgi Dąbrowskiej-Cendrowskiej, prof. UJK w Kielcach, dr hab. Katarzyny Gajlewicz-Korab, prof. UW, prof. dr hab. Magdaleny Steciąg z Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz dr hab. Anety Firlej-Buzon, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego. Celem dyskusji, którą moderowała prof. dr hab. Grażyna Wrona, była próba znalezienia odpowiedzi na pytanie: *Między współpracą a konkurencją — czy tworzymy wspólnotę badawczą?*

Kolejną sesję rozpoczęło wystąpienie dr hab. Jolanty Kępy-Mętrak, prof. UJK w Kielcach, *Zmiany form komunikowania się samorządów ze społecznościami lokalnymi: Część 1. Od prasy do...* Autorka przedstawiła wyniki badań, które podjęła jeszcze w 2017 roku. W ankiecie, skierowanej do wszystkich samorządów wojewódzkich i powiatowych w Polsce, zapytała m.in. o to, czy prasa kiedykolwiek była lub nadal jest przez nie wydawana lub finansowana, o cel wydawania periodyków, sposoby ich rozpowszechniania oraz koszty związane z tą działalnością.

Ponieważ w ostatnich latach duży wpływ na komunikację samorządową wywarł Internet (a do tego doszła jeszcze kwestia zmiany sytuacji politycznej i niedawnych wyborów samorządowych), konieczne okazało się przeprowadzenie analizy porównawczej danych sprzed 7 lat z aktualnymi. Tego zadania podjęła się reprezentantka tej samej uczelni mgr Daria Malicka, która uzupełniła powyższe wystąpienie referatem *Zmiany form komunikowania się samorządów ze społecznościami lokalnymi: Część 2. ...do mediów społecznościowych*. Prelegentka zbadała zjawisko na przykładzie komunikacji powiatów województwa lubuskiego w najpopularniejszym w Polsce portalu społecznościowym, jakim jest Facebook.

Podobne zagadnienia znalazły się również w kręgu zainteresowań naukowych dr Kai Rostkowskiej z Uniwersytetu Zielonogórskiego, która zaprezentowała temat *Przekształcenia prasy samorządowej województwa lubuskiego. Aspekty teoretyczne i empiryczne*. Badaczka zarysowała periodyzację prasy lokalnej (w tym samorządowej) w Lubuskiem i jej ewolucję, poczynając od dekady transformacyjnej (po 1989 roku), przez dekadę rynkową (lata 2000–2009) i cyfrową (2010–2019) aż po dekadę reform i wyzwań (po 2020 roku). Wskazała definicje oraz ogólne cechy prasy samorządowej i jej kluczowe funkcje (informacyjną, edukacyjną, integracyjną, promocyjną, interaktywną, kontrolną), których działanie ukazała na przykładach artykułów publikowanych w „Łączniku Zielonogórskim”. Zwracając uwagę na fakt, że takie czy inne władze mogą wykorzystywać łamy tego typu prasy do forsowania swoich własnych idei, wymieniła też powody możliwych zmian jej funkcji.

Drugi dzień obrad zakończyło wystąpienie prof. dr hab. Magdaleny Steciąg z UZ, zatytułowane *Dziennikarstwo w dobie antropocenu. Lokalne media wobec katastrofy*

ekologicznej na Odrze w 2022 roku — raport z badań prowadzonych na Uniwersytecie Zielonogórskim w ramach specjalności dziennikarstwo ekologiczne. Autorka wskazała na silne powiązanie tego kryzysu, niosącego nieodwracalne straty w przyrodzie, z zagadnieniami odnoszącymi się do kryzysu prasy lokalnej. Odnosząc się do badań, jakie przeprowadziły jej seminarzystki (Eliza Kryś, Nadiia Zaichenko i Julia Strehl), sporządziła raport będący próbą odpowiedzi na pytania: jak poradziła sobie lokalna prasa z katastrofą ekologiczną?; które narracje są najbardziej skuteczne w komunikowaniu kryzysu przyrodniczego?; jakie są różnice w wybieranych strategiach informowania — po polskiej i niemieckiej stronie Odry oraz w lubuskiej prasie (na tle przekazu redakcji ogólnopolskich)?

13 września 2024 roku

Ostatni dzień konferencji otwierało wystąpienie dr hab. Anety Firlej-Buzon, prof. UW, dotyczące *Budowy gospodarki planowej w Ziemi Lubuskiej w latach 1945–1955 w świetle ogólnopolskich doniesień prasowych.* Odwołując się do treści artykułów zamieszczanych na łamach takich czasopism, jak m.in. „Dziennik Polski”, „Dziennik Zachodni”, „Trybuna Ludu” czy „Przekrój”, badaczka scharakteryzowała sposób, w jaki ówczesna prasa ukazywała Ziemię Zachodnie w okresie realizacji planu 3-letniego oraz planu 6-letniego prezentowane jako zasobne regiony, pełne możliwości i perspektyw. Sięgając do tekstów opisujących osiągnięcia zielonogórskich i gorzowskich zakładów przemysłowych, uwzględniła także informacje na temat samowystarczalności gospodarczej powojennej Polski.

Tematem następnego referatu, zaprezentowanego przez dr Agnieszkę Dylewską z Uniwersytetu Zielonogórskiego, był *„Grünberger Hauskalender” (1910–1940) jako medium regionalnej i kulturowej tożsamości.* Ten niemiecki kalendarz książkowy, wydawany dla powiatów zielonogórskiego (Kreis Grünberg) i kożuchowskiego (Kreis Freystadt), to jedna z wielu popularnych publikacji tego rodzaju, które oprócz kalendarium zawierały dodatkowe treści i funkcjonowały jako zbiory tekstów o charakterze zarówno użytkowym, jak i beletrystycznym. Autorka wystąpienia zaakcentowała przede wszystkim rolę owego „kalendarza ojczyźnianego” (Heimatkalender) jako medium literackiego i informacyjnego dla zielonogórsko-kożuchowskiej mikroprowincji, odzwierciedlającego i wpływającego na życie społeczno-kulturalne regionu.

Kolejny prelegent mgr Tomasz Jędraszak z Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Edwarda Stachury w Nowej Soli zgodnie z tytułem swojego referatu nakreślił ogólny zarys *Nowosolskiej prasy zakładowej w latach 1947–1992*, wśród jej przykładów wymieniając m.in. czasopisma Nowosolskiej Fabryki Nici („Odra”, „Wrzeciono”), Dolnośląskich Zakładów Metalurgicznych („Głos Metalowca”) czy Zielonogórskie-

go Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego („Budowa nad Odrą”). Zadaniem tych niskonakładowych gazet, finansowanych i wydawanych staraniem kolektywów związanych z zakładami pracy było informowanie o bieżących działaniach oraz integrowanie fabrycznej społeczności i kształtowanie „jedynie słusznych” postaw wśród załogi.

„*Solidarność Krośnieńska*” (1980–1982) jako przykład lubuskiej prasy bezdebitowej — wstęp do badań to temat wystąpienia dr. Przemysława Bartkowiaka z WiMBP im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze. W gronie wydawnictw, które ukazywały się bez zgody PRL-owskiej cenzury (określanych takimi nazwami, jak bibuła, publikacje nielegalne, konspiracyjne, tajne, podziemne, niezależne, opozycyjne, bezdebitowe lub drugiego obiegu), autor wymienił kilka czasopism wydawanych na terenie Ziemi Lubuskiej. Uwagę poświęcił najstarszemu spośród nich, które po raz pierwszy ukazało się jako „Solidarność Ziemi Krośnieńsko-Gubińskiej”, by po kilku następnych zmianach tytułu ostatecznie zyskać nazwę „Solidarność Krośnieńska”.

Konferencję wieńczył referat dr. Mikołaja Ochmańskiego z Uniwersytetu Warszawskiego, zatytułowany *Zielonogórskie druki ulotne w zasobach Biblioteki Cyfrowej Polona*. Prelegent poddał analizie zdigitalizowane zielonogórskie efemera z lat 1945–1948, znajdujące się w zasobach największej w Polsce biblioteki cyfrowej. Prezentując skany afiszy, ulotek, broszur i programów teatralnych, interesujące pod względem bibliologiczno-edytorskim, podkreślił ich historyczne znaczenie. Stanowią bowiem cenne źródła informacji o mieście i jego życiu codziennym w latach, kiedy kultura Polski Ludowej, wówczas jeszcze tak bardzo nienaznaczona stalinowską siermięgą, mieszała się z elementami zakorzenionymi w narodowej tradycji patriotycznej, a nawet katolickiej.

Podsumowania tegorocznej konferencji dokonali prof. dr hab. Grażyna Wrona z UKEN w Krakowie oraz Dyrektor WiMBP im. Cypriana Norwida dr Andrzej Buck, którzy podziękowali autorom wszystkich wystąpień i wykładów, zwracając uwagę na różnorodność podjętych tematów i sposobów ich ujęcia oraz zachęcając do publikacji referatów. Prof. Wrona podkreśliła, że rolą obrad było również wskazanie dróg rozwoju zwłaszcza młodym naukowcom, którzy dopiero rozpoczynają swoją przygodę z pewnymi obiektami badawczymi.

Podobnie jak miało to miejsce w roku poprzednim, również i tegoroczna edycja konferencji „Miasto starsze niż prasa” spotkała się z wielkim zainteresowaniem uczestników, reprezentujących różne dyscypliny. Swoje potwierdzenie w praktyce znalazły słowa prof. Wrony, która już na otwarciu obrad stwierdziła, że „ciągłość uprawiania nauki polega na nieustannej potrzebie komunikowania się i wymiany myśli”, a choć „konferencje traktowane bywają jak nieformalne sposoby komunikowania, to jednak właśnie one są najbardziej efektywne”. Świadectwem tej interesującej wymiany myśli, refleksji i doświadczeń badawczych były ożywione dyskusje wieńczące poszczególne sesje.

Ciekawym urozmaiceniem obrad stała się możliwość uczestnictwa w atrakcyjnych wydarzeniach, takich jak zwiedzanie Muzeum Ilustracji Książkowej oraz Czwartek Lubuski — spotkanie autorskie z Mateuszem Karkoszką w ramach promocji książki *Lato zamknięte w karafce. Przepisy na nalewki Jana Świrepy*, zorganizowane z udziałem tytułowego bohatera. Osoby zainteresowane miały okazję obejrzeć również spektakl *Papusza znaczy lalka* w reżyserii Jacka Głomba, zaprezentowany podczas Winobraniowych Spotkań Teatralnych.

Nagranie konferencji jest udostępnione na serwisie YouTube.

Piotr Prusinowski

Rada Programowa:

- dr Andrzej Buck (kierownik konferencji, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze; Komisja Prasoznawcza PAN, Oddział w Krakowie);
- dr Przemysław Bartkowiak (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze);
- prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach);
- dr hab. Małgorzata Czerwińska, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski);
- dr hab. Olga Dąbrowska-Cendrowska, prof. UJK (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach);
- dr hab. Katarzyna Gajlewicz-Korab, prof. UW (Uniwersytet Warszawski);
- prof. dr hab. Bożena Koredczuk (Uniwersytet Wrocławski);
- prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak (Uniwersytet Zielonogórski);
- prof. dr hab. Magdalena Steciąg (Uniwersytet Zielonogórski);
- prof. dr hab. Grażyna Wrona (opiekun naukowy konferencji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; Komisja Prasoznawcza PAN, Oddział w Krakowie);
- Małgorzata Domagała (sekretarz — Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze).